

NOBEL EKONOMİ ÖDÜLLERİ

İktisat bilimi alanında dünyanın en prestijli ödülü kabul edilen Nobel İktisat ödülü, İsveç Kraliyet Bilimler Akademisi tarafından, 2009 yılında **Elinor OSTROM**'a (Chicago Üniversitesi, Illinois-ABD) verilmiştir. *Ostrom, bu ödüle "Tüketim Analizine, Para Tarihi ve Teorisine Katkılarından ve İstikrar Politikasının Karmaşıklığına Getirdiği Aydınlatmalardan"* dolayı layık görülmüştür.

ELINOR OSTROM- 2009 NOBEL EKONOMİ ÖDÜLÜ

Yaşam Öyküsü: Ostrom, California'da 7 Ağustos 1933 tarihinde doğdu. Ailesinin tek çocuğu olan Ostrom, ülkeleri derinden etkileyen büyük depresyon döneminde yaşamıştır. Los Angeles'ın sınırında ve bahçeli olan evlerinde Ostrom'un çocukluk dönemi meyve ve sebze yetiştiriciliği, geleneksel aktiviteleri öğrenme ve geleceğini önemli derecede etkilemiş olan yüzme aktiviteleri ile geçmiştir. Keşfettiği yetenekleri ve yarışlarda elde ettiği başarılar ile fakir bir ailenin çocuğu olarak, iyi okullarda okuma fırsatını yakalayan Ostrom, bu fırsatları değerlendirebilmek için çok çaba göstermiştir. 1963 yılında siyaset bilimci olan Vincent ile evlenen Ostrom, 2012 yılında vefat etmiştir.

Eğitim-Kariyer: Elinor Ostrom, 1951 yılında Beverly Hills Lisesi'nden ve 1954 yılında Los Angeles'taki California Üniversitesi (UCLA) Siyaset Bilimi Bölümü'nden onur derecesiyle mezun oldu. Yine UCLA'nın Siyaset Bilimi Bölümü'nde 1962 yılında yüksek lisans ve 1965 yılında doktora derecesi aldı. 77 yaşında Elinor Ostrom, halihazırda Indiana Üniversitesi'nde Arthur F. Bentley Siyaset Bilimi Profesörü, yine aynı üniversitenin Kamu ve Çevre İşleri Bölümü'nde yarı-zamanlı öğretim üyesi, Siyaset Teorisi ve Siyasa Analizleri Atölyesi Eş Başkanı ve Kurumlar, Nüfus ve Çevresel Değişim Çalışmaları Merkezi eş başkanı olarak çalışmaktadır. Sadece bazı rakamsal veriler ortaya koymak gerekirse, Ostrom'un yarım yüzyıllık akademik kariyerine 30 kitap yazar ve editörlüğü, dünyanın en prestijli dergilerinde yayımlanmış 274 makale yazarlığı, 131 bilimsel toplantısı, 21 dergide bilim ve danışma kurulu üyeliği, 33 adet değerli ödülü mevcuttur.

Hobileri: Kendini geliştirmeyi ve buna yönelik hobiler edinmeyi seven Ostrom, okul masraflarını karşılamak için çocuklukta edindiği yüzme aktivitesini hayatı boyunca devam ettirmiştir. Örme eşarplar gibi el işçiliğine yönelik hobiler de edinmiştir.

İktisat Bilimine Katkıları: Elinor Ostrom, ortak havuz kaynakları çalışmalarında en önde gelen bilim insanlarından biri olarak görülmektedir. Ostrom'un çalışmaları, insanoğlunun ortak havuz kaynaklarından uzun dönemli sürdürülebilir şekilde yararlanabilmeleri için ekosistemle ilişkisinin nasıl olması gerektiği üzerinde yoğunlaşmaktadır. 1973 yılında Bloomington'daki Indiana Üniversitesi'nde, Siyaset Teorisi ve Siyasa Analizleri Atölyesi'ni (*Workshop in Political Theory and Policy Analysis*) kuran Elinor Ostrom, çalışmalarında kendisini daha sonra Nobel İktisat Ödülü'ne de götürecek olan ortak havuz kaynakları yönetiminde kolektif elem, güven ve işbirliği hususları üzerinde yoğunlaştı. Ostrom'un kamu politikaları alanına getirdiği ve kurumsal analiz ve gelişim çerçevesi olarak bilinen kurumsal yaklaşımı, kamu tercihi teorisinden tamamiyle farklı bir okul olarak değerlendirilmektedir. Ostrom'un ortak havuz kaynakları üzerine yaptığı değerlendirmeler, 2009 yılında almış olduğu Nobel ödülünün temeli niteliğindedir. Elinor Ostrom, *Governing the Commons: The Evolution of Institutions for Collective Action* (Ortak Havuz Kaynaklarını Yönetmek: Ortak Eylem İçin Kurumların Dönüşümü) başlıklı kitabında ortak mülkiyet yönetimini bir "trajedi" olarak yansıtan yaklaşımlara karşı çıkar. Ostrom, kaynakları kullananların, bu kaynaklardan makul ölçüde verim almalarını mümkün kılan kuralları ve uygulama mekanizmalarını kendi kendilerine ortaya koyabildiklerini tespit etmiştir. Diğer yandan devlet tarafından dayatılan düzenlemelerin, genelde pek verimli sonuçlar doğurmayacağını ifade etmiştir.